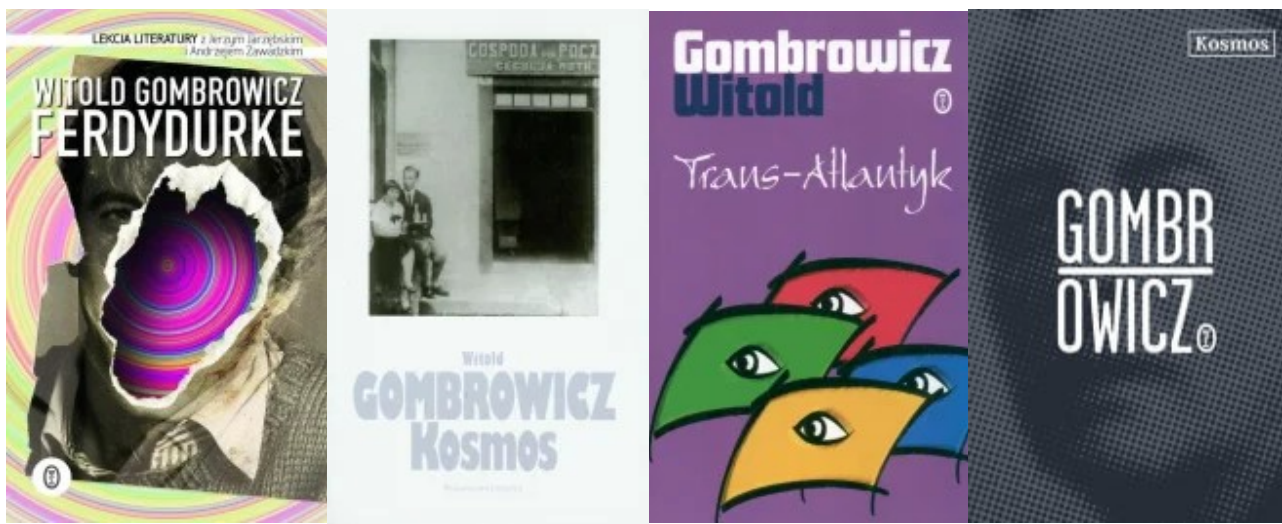

Polscy pisarze i poeci – patroni 2024 roku.

Witold Gombrowicz – 120. rocznica urodzin

Witold Gombrowicz (1904-1969) uznawany jest, za jednego z najlepszych polskich pisarzy XX wieku. Największy rozgłos przyniosła mu powieść „Ferdydurke”, którą wydał w 1937 roku. Do najważniejszych prac Gombrowicza obok „Ferdydurke” zalicza się: „Trans-Atlantyk”, „Pornografię” i „Kosmos”; dramaty: „Iwona, księżniczka Burgunda” i „Ślub” oraz „Dziennik” prowadzony w latach 1953-1969. Jak czytamy na stronie internetowej Senatu: „Jego twórczość cechuje przede wszystkim umiejętność widzenia człowieka w jego psychologicznym uwikłaniu w relacjach z innymi ludźmi i kulturą spuścizną, poczucie absurdu, ironia, obrazoburstwo dotykające przyjmowanych przez społeczeństwo tradycyjnych wartości, postaw i form. W swoich utworach Gombrowicz podejmuje nieustanną dyskusję z romantyzmem. Prowadzi dyskurs na temat formy jako uniwersalnej kategorii, pojmowanej zarówno w sensie filozoficznym, jak i socjologicznym i estetycznym, będącej środkiem zniewolenia jednostki przez innych ludzi i społeczeństwo”.

Czesław Miłosz – 20. rocznica śmierci

Czesław Miłosz (1911-2004) – polski poeta, prozaik, laureat Literackiej Nagrody Nobla. Studiował na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie najpierw polonistykę, a następnie prawo. Zadebiutował w 1930 roku na łamach pisma „Alma Mater Vilnensis”. Po II wojnie światowej pracował jako polski attaché kulturalny w USA i Francji.

W USA, wykładał literaturę słowiańską na Uniwersytecie Kalifornijskim w Berkeley i na Harvardzie. W Polsce jego dzieła nie ukazywały się oficjalnie do 1981 roku. W 1980 roku otrzymał Nagrodę Nobla. Do Polski wrócił w 1993 roku.

„Wiersze Czesława Miłosza są intelektualne, a metafory, jakich używa – sugestywne” – czytamy na stronie Senatu.

„Aktorstwo dnia codziennego tym się różni od aktorstwa w teatrze, że wszyscy grają przed wszystkimi i wiedzą nawzajem o sobie, że grają” - Czesław Miłosz „Zniewolony umysł”

„(...), że ludzie żyją odnosząc się obojętnie do tego co najważniejsze, powinno nas zasmucać - nie wiadomo, czym właściwie wypełniają swoje życie. Pewnie się nudzą”
- Czesław Miłosz „Dolina Issy”

Marek Hłasko – 90. rocznica urodzin

Marek Hłasko (1934-1969) był wybitnym prozaikiem i autorem scenariuszy filmowych. Do jego dorobku literackiego należą takie dzieła jak „Baza Sokołowska”, zbiór opowiadań „Pierwszy krok w chmurach”, „Drugie zabicie psa” czy „Piękni dwudziestoletni”. Na podstawie prozy Hłaski powstały m.in. filmy: „Zbieg” Stanisława Jędryki czy „Baza ludzi umarłych” Czesława Petelskiego. Jak podkreślili posłowie w uchwale, pisarz potrafił „nasyścić banalne motywy i tematy zaczerpnięte z potocznego życia głęboką treścią egzystencjalną, dzięki czemu jego twórczość ma wymowę uniwersalną”. Marek Hłasko „swą bezkompromisową postawą, także wobec komunistycznej rzeczywistości, przyciągał do siebie pokolenia w różnych zakątkach świata” – głosi treść dokumentu.

W 2024 r. przypada 90. rocznica urodzin Marka Hłaski.

*„Wszystko, co czyni człowiek, czyni z tęsknoty za lepszym życiem”
- Marek Hłasko „Ósmy dzień tygodnia”*

„Życie przemknie, przejdzie koło ciebie, a ty nawet nie będziesz wiedział, kiedy, co, jak. Życie swoją drogą, a ty sobie, z boczku, z boczku przeraczkujesz. A że tam ludzie walczą o coś, biją się, szarpia, to fiuu... co to ciebie obchodzi. Ty tylko boczkiem, boczkiem pomalutku, żeby się nie ubrudzić” - Marek Hłasko „Wybór opowiadań”

Kazimierz Wierzyński – 130. rocznica urodzin

Kazimierz Wierzyński (1894-1969) – urodzony w Drohobyczu w młodości zaangażowany w konspirację niepodległościową. W czasie wojny polsko-bolszewickiej walczył w szeregach Wojska Polskiego.

Właściwym debiutem literackim Wierzyńskiego był wydany w 1919 r. tom wierszy „Wiosna i wino”. Był jednym z twórców grupy literackiej Skamander. Wpływ na jego twórczość miała pasja sportowa, w 1928 r. za tom „Laur olimpijski” otrzymał złoty medal na konkursie literackim igrzysk w Amsterdamie. W późniejszych latach w swej twórczości odnosił się do losów Ojczyzny. Po wojnie pozostał na uchodźstwie, mieszkał w Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii, gdzie tworzył poezję, prozę, ale też felietony i recenzje. Upominał się o prawdę o zbrodni katyńskiej.

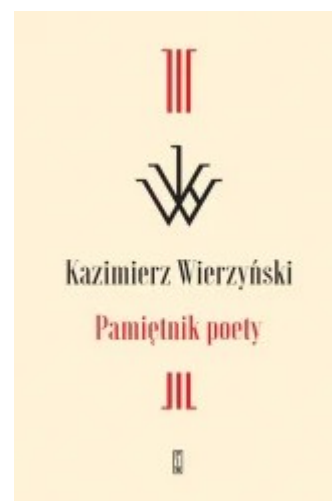
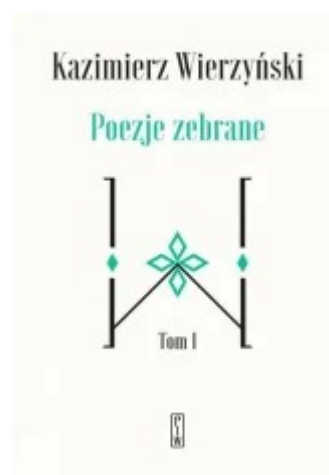
Kazimierz Wierzyński – Umiłowanie

Jakże do tego przywyknę,
Jakże z tym się oswoję,
Jak cię ogarnę, przeniknę,
Umiłowanie moje.

Jakie ci zerwę liście,
Jakim osypię pąkowiec,
Co ci, jedyna, na przyjście
Twoje najdroższe odpowiem.

Jak ci się oddam cały,
Co z siebie całego powierzę,
W mym szczęściu, w mym lęku nieśmiały,
Dawno do ciebie należę.

I tylko przywyknąć nie umiem
I tylko jeszcze się boję,
Jak cię ogarnę, zrozumieć,
Umiłowanie moje.

Melchior Wańkowicz – 50. rocznica śmierci

Melchior Wańkowicz (1892-1974) – był pisarzem, dziennikarzem, żołnierzem, uczestnikiem walk o Monte Cassino. Nazywany jest ojcem reportażu. Pisząc „Sztafetę”, „Dzieje rodziny Korzeniowskich”, „Westerplatte” czy „Bitwę o Monte Cassino”, miał świadomość, że czyni to zarówno dla współczesnych, jak i dla potomnych. „Największy pomnik bohaterstwu polskich żołnierzy Wańkowicz wystawił w trzytomowym dziele „Bitwa o Monte Cassino” – podkreślili posłowie. Do Polski powrócił w 1957 r. na fali „odwilży”. Podpisanie „Listu 34” w proteście przeciwko polityce kulturalnej PRL spowodowało, że stał się ofiarą nagonki i został skazany na trzy lata więzienia. W areszcie spędził pięć tygodni – wobec powszechnego oburzenia władze komunistyczne musiały wstrzymać wykonanie wyroku. „W 50. rocznicę od jego odejścia Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia rok 2024 Rokiem Melchiora Wańkowicza — niepokornego, odważnego, wnikliwego dziennikarza, pisarza i reportażysty, będącego wzorem i symbolem polskiego dziennikarstwa” – napisali posłowie.

„W muzeum kowieńskim litewski przewodnik uświadomił nas, że to Wielki Książę Witold się bił, podczas gdy spolszczony Jagiełło przez całą bitwę się modlił” - Melchior Wańkowicz „Ziele na kraterze”

„Zaszokowane zamglone oczy budzą się na świat przemożnym jaśnieniem. Ten człowiek - już całe życie, we wszystkich okolicznościach będzie żołnierzem spod Monte Cassino” - Melchior Wańkowicz „Bitwa o Monte Cassino”, Tom 2

Zygmunt Fortunat Miłkowski

znany pod pseudonimem Teodor Tomasz Jeż – 200. rocznica urodzin

Teodor Tomasz Jeż, a właściwie Zygmunt Fortunat Miłkowski (1824-1915) – działacz niepodległościowy, pisarz, żołnierz, twórca idei obrony czynnej i skarbu narodowego. Urodził się w Saracei na Podolu, studiował w Odessie i Kijowie. Był organizatorem polskiej konspiracji niepodległościowej. Walczył w powstaniu styczniowym. Po jego upadku wyjechał do Francji, a później do Szwajcarii. W tekście „Rzecz o obronie czynnej i o skarbie narodowym”, który opublikował w 1887 roku krytykował bierną postawę niektórych Polaków i brak zaangażowania w walkę o niepodległość Polski. Postulował dalsze przygotowywania narodu do walki zbrojnej i gromadzenie skarbu narodowego, który byłby niezbędny, aby tę walkę podjąć. Był współtwórcą Ligi Polskiej, tajnej organizacji działającej w Zurychu. Pod pseudonimem Teodor Tomasz Jeż napisał aż 80 powieści, należy do najpłodniejszych polskich pisarzy.

BIBLIOGRAFIA

1. <https://www.senat.gov.pl/aktualnoscilista/art,15769,patroni-roku-2024.html> [dostęp 20.03.2024 r.]
2. <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/komunikat.xsp?documentId=470DB997878B521CC12589FD003E50E2> [dostęp 20.03.2024 r.]